

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Kedden 24. Májusban 1791.

Art kérditek: mi az Ujság ?

Ha mindenik Olvasómnak rostálhatatlan hangal
lúghatnám fülébe, így talám tsak többet mond-
hatnék; de minthogy ez lehetetlen, nézzünk előbb-
is a' Külső Országi Levelekbe:

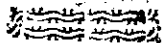
Olofz Ország. — „Három nappal az után,
hogy a' Nápolyi Király Rombol ki-indult, a' Papa,
a' minden esztendőben egyszer meg-látogatni szo-
kott *Theracindba* ment. — Hol van a' magának
örök életet ígért Gróf *Kagliostro*? Tsak alig fia nem
az *Elyséumban*. Annyit bizonyított tudunk már rég
felölle, hogy a' Romai Szent Széktől örökös fog-
ságra ítéltetett; de miért? és mi formán? erről
most nem irhatunk bizonyított. — *Josef Balsama*,
R r vagy

vagy Gr. *Kaglioistro* a' maga már leg-alább-is 40-ezerből álló Társaival egy rendkívül való Plánumat készített vala, melynek véghez vitelére tsak a' vala még hátra, hogy Romának némely Nagyjait a' maga részére hódíthassa, mely ökből Romába ment vala. Az iratik, hogy ezen Plánumnak tsinálója *Mirábó* lett volna, és hogy Gr. *Kaglioistro* tsak a' *Profelitusokat* tsináló és gyűjtő Apoltolságban foglalatokodott légyen — a' honnan, ha ma *Kaglioistronak* 2. 3. milliom kész pénz kivántatott, ezek már, a' mint tartatik, tsak nem egész Európában el-terjedt Társai *Kaglioistronak* azonnal tudták néki akár hová kezéhez szolgáltatni, és ezen egész Plánumnak és Szándéknak *Roma* vala kiváltképpen való égendő punktuma. — Szüksége lévén ezen nagy Társaságnak némely *Római* fő emberekre, ide még *Kaglioistro* az Apoltolok Városába apoltolkodni, hol egész Európának leg-nagyobbait is *Prathokolumban* vagyok írva, és a' melly Város egy tikoson vigyázó szeme a' Világnak. Alig léphetik bé *Kaglioistro* Romába, 's leg-keményebb fogságba esik; hol a' dolognak utánna lett nyomozása után, midőn ítélet mondathék fejére, az Itélő Birák közzül io-nek vala ezen ítélete: A fogságban lévő *Balsamo Josef* vagy Gr. *Kaglioistro* mivel nem tsak Eretneknek, hanem Eretnekség fel-állítójának lenni találtatott, e' felett pedig a' szemfény-vélző *Nagjának* hízen, és a' *Frájmaurerek* Társaságát gyakorolja, tehát az Apoltol Széknék, nevezetesen XII-dik *Clemen's* és XIV-dik *Benedek* Pápának azon Apoltoli rendelések szerint, mely szerint azok, kik Romában vagy Romához tartozó Tartományokban álléle Gyüleaseket tartanak, és *Frájmaurerek* lévén be jönek, büntelsék meg. Mások más ítéleteket mondának fejére, de a' melly tsak erre méné ki, hogy a' Pápa az ő tsúfos halálát örökös fogságra változtatatta. Meg-edgyeztek mindazáltal néki minden Itélő Biráji azon, hogy azon *Egyiptomi Frájmaurer* Társaságról való Kéz-írást, mellyet nálla találtanak, és a' melly bizonyos tudományt,

Törvényt és Systemát foglalván magában, útát nyitana a Zenebonára, és a Keresztényi Vallásnak egészben elromlására volna, ezen *Sectának* minden tizmereivel és eszközeivel együtt átkoztatsanak-még, és a Hollér által égettésének-még. — Sőt jóvástá ezen Itéző-Szék a Pápanak, hogy az ő ditső Eleinek példájok szerint ujjíttaná-meg a *Fräjmaurereket* kárhoztató régi Törvényeket; nevezetesen az úgy nevezett *Egyiptomi és Illuminatus* Sekták ellen. — Azon minnyajon meg-edgyezének, hogy a *Kagliostro* Felesége, mint olyan bünös, ki a Törvény-Szék előtt önként megjelent, az átok alól való fel-szabadíttatás és némely szükséges penitentzia tartások után, bocsáttassék szabadon, és el is bocsáttaték, és éppen e téli bizonyosá azt, hogy *Gr. Kagliostronak* ezen Kedves *Delilája* lett meg-vakítója; mert, a mint már tudva vagyon, minden titkai Felesége által árultattanak vala-el. — Ezen ítéletnek ereje szerint viteték *Kagliostro* a Szent Leo Várába örökös fogságba, és Májusnak 4-dikén azon kéz-írás, melyben az *Egyiptomi Fräjmaurer Társaság* Törvénye és tudománya foglaltatik vala, minden ehhez tartozó dolgokkal együtt, mindeneknek Izemek láttára, a Hollér által égettésének-még. — *Há az Isten által meg-tiltott almdhozis hozzá mert nyúlni Eva, a nagyobbatska titkodat ne függezd a Feleséged orrára; mert az Afiszony olyan mint a folyó óra, akarátja ellen is ki-folya azt a mi benne van.*

A mi a háborut, vagy békeiséget illeti — arra nézve éppen nem kelletik a Romai Sz. Birodalombéli Regiment Dobosok, az Ujságírók, lármát ütött hangjáról vigyázzunk; mert hogy egész Európában csak parádéból és pöbllikéből rántottunk fegyvert a bizonyos, és minden órán békeiségünk lézen. — Azt gondolják sokan, hogy mihelyt a külső fegyverek villagni meg szünnék, némely Hatalomságok azonnal a Frantziák ellen mennének; de ez is csak Politika. Frantzia Ország Német Országgal jól áll — s a többivel igen kévelset gondol.

dol. — A' közelebb költ Ujság Leveltünkben jelentet Bullája a' Pápának, mely Párisban oly nagy Czere-
 moniával égettetett-meg, tsak 14 napot adott vala
 a' Polgári hitet le-tett Papoknak gondolkozásra,
 és annak utánna akarja vala ezeket az Eklésiából
 ki-átkozni — de hogy az egész Bullával nem sokat
 gondoljan ezen Nemzet, meg-mutatták. — Belgi-
 umban lántzra tették az Oroszlánt; de még hosz-
 szatska a' lántza, azért némelly Tartományokban
 még sem egészszen tsendes; azonban lántz lévén az
 orrán, tsak addig dühösködik, meddig a' lántz ér.
 — A' mi Kedves és F. *Kriszina* Hertzeg Afisz-
 nyunk, Kedves Férje *Albert* Hertzeggel minden ó-
 rán *Brüsszelben* lézen, az *Homagium* el-vételére.
 — Lengyel Országban örökös Királynak vállalat-
 tott a' Szakzoniai Vállalzó Fejedelem; de még időt
 kért magának a' feleletre, mig ezen dolgót más Ud-
 varokkal is közölni fogja — azonban Lengyel Or-
 szág mind a' Vallásbéli türedelemre, mind a' Haza-
 sui okos és bölts rendelésekre nézve más palléra-
 zottabb Nemzeteknek-is példát adott; hoszszas és
 lármás Ország - Gyűlése szép gyümöltsezései után
 el-bomlott, és így itt sem belső, sem külső hábo-
 runak nints helyye. — Muszka Ország ugyan egy né-
 hány milliom Rubeleket kerestett Velentzében, a'
 mint az onnan jött Levelek írják, és Európán kívül-
 ről is egynéhány milliomak érkeztek a' Nagy *Katharina*
 számára; de e' sem bizonyos jele a' további Török
 háborunak. — Azt írják Velentzéből, hogy a' mi
 fő Hertzegünk *Károly* házossága a' *Májlándi* 15 esz-
 tendős *Mária Leopoldina* nevű Hertzeg Afiszsonnyal
 bizonyos vólna valamint a' mi F. Palatinusunk há-
 zassága a' *Pármai* Hertzeg Afiszsonnyal, és hogy e-
 zen házosság már meg határozottatott vólna, közön-
 séges Levelekből olvassuk. — A' *Strafsburgi* Ka-
 putzinusok nagyobbik Klastroma a' *Rénus* vizén ke-
 resztül költözött, és egy néhány 100-ezer Livrát ki-
 vitt az Országból, mellynek jobb lett vólna benn
 maradni — tsak tsapjátok el azokat a' szegény köl-
 dülő Papokat majd több pénzetek leszsz!!!

Belső Tudósítások. — Ezen folyó hónapnak 10-dikén indult-ki ő Felsége Florentziából, és *Pármán, Májlándon* keresztül mégyen *Piemontba*, 's ugy igyekezik, hogy Juniusnak 13-dikán *Paduába* érkezzék, a' melly napon itt *Vásár* kezdődvén, a' véghetetlen *Velentzei* Nemességtől itt fogváratni, és innen útját *Tyrol* felé vészti ő Felsége: de haza érkezésének órája s napja bizonytalan. — A' Nagy Vezér *Táboránál*, *Muzka Tanácsos Laszkarov* által, elkezdődött már a' *Békességről* való alkudozás — és így nem soká nyulik a' háború. — 20 dikra virradolag a' *Hütteldorf*i nagy *Templomból* mindent úgy ellopának, hogy más nap *Misét* sem lehetett benne szolgáltatni. — Minthogy a' *Bánáthban* a' sok viszontagságok miatt a' marhák elpusztultanak, tehát ezen kívánván ő Felsége segíteni, a' szegényebb *Lakosok* között 1000 ökröt és ugyan annyi teheneket osztattatott-ki pénz nélkül. — Hogy mind a' *Barmokra*; mind az etzetes torma mellé való *Sóba* föttre nézve mennél nagyobb bővséget szerezhesen ő Felsége, kegyelmesen parantsólt, hogy *Bétsnek* számára *Moldvában* és *Oldh Országban* vágó *Barmokat* vásároljanak. — Itt a' mi *Leopoldvárosunkban* *Bétsben* a' napokban egy *Kertészne* két szép *Fiú* és egy *Leány* gyermekeket szüle egy tehrével, kik mind a' 3 mon *Annyostól* frissen vagynak — és így ezen *Álfszony* előre eleget tett 3 elztendőre.

Ló-herének vétéséről, 's annak használtatásáról való rövid oktatás.

Ló-heré nevezet alatt, a' szót szorosb értelemben vévén: különösön tsak a' réti *ló-heré* (*Trifolium pratense*, *Wiesen-Klee*, *Pferd-Klee*, *Steyerische-Klee*) értetődhetnék ugyan; de ezen oktatás *ló-heré* nevezet alatt, tsak a' *Frantzia* *ló-heréről* (*Medicago sativa*, *Lucerner-Klee*, *Schweizer*, oder *Schnucken-Klee*) fog szollani. Nem lézzen tehát ez a' *veres virágú* *ló-herére* (*Trifolium pratense*, *Wiesen-Klee*) sem a' *Spanyol herére*, vagy is *Varjú borsóra* (*Hedysarum Onobrychis*, *Türkischer Klee*, *Haknen-Kamm*

Kann) sem pedig több egyéb ló-heré nemeire, a' mellyekről a' mézei gazdaságról írott nagyobb munkáiban bővebb előadás található, ki terjesztve, hanem csak a' Frantzia ló-herére alkalmaztatva; hogy leg alább ezen különösen hasznos ló-heré nemek haszna a' Magyar Hazában is esmérteletlebb, 's' úgy annak használtatása itten is sikeres lehessen. Hogy pedig ez annál értelmesebb legyen; az egész oktatás tizenkét Kérdésekre való feleletekben foglaltatik.

I. Mifoda tzeljai lehetnek Magyar Országban ezen ló-heré vetéseinek?

- 1) Hogy a' sok kopasz, termékenyetlen, haszonvehetetlen, száraz, de nem mocsáros, földek termékenyekké változtathassanak.
- 2) Hogy a' takarmányban fogyatkozás ritkábban legyen.
- 3) Hogy a' vonó Marhának, és nevezetesen a' fejős teheneknek szárazb elzteudóben is több hasznát lehessen venni.
- 4) Hogy a' szántó-földek ganéjozás nélkül is termékenyebbekké tétetődjenek, és azokról a' vad fü, 's' gizzag a' ló-heré által ki irtatódjék.
- 5) Hogy a' gyümölsős kertek több gyümölsőt hozzanak, és ezek által.
- 6) A' földnek jobb mivélése iránt az igyekezet, és törekedés meg éledjen.

II. Miképpen lehet a' sok kopasz, termékenyetlen, haszonvehetetlen; és száraz földeket a' ló-heré vetése által termékenyekké változtatni?

A' leg haszontalanabb földet is, a' mellyen eddig gizzag' bokrok', vad-zab', reptze', és egyéb haszontalan főveknél egyéb nem termett, sőt még a' székes földeket is lehet a' ló-heré vetése által termékenyekké változtatni. Talak hogy a' székes földet, ha az az első fel-törés, 's' mivélés után igen göröngyös maradott volna, a' ló-heré magnak el vetése előtt homokkal, és fekete földel jól megkellatik hordani,

Mennél tovább áll a' ló-here az ilyen földön, annál termékenyebb lesz az idővel másféle magra nézve is, mellyet a' tapasztalás tökéletesen bizonyít.

III. *De mitsoda móddal kelletik az olyan kopasz — — földet leg először meg-mivelni?*

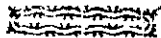
Az olyan földet őszkor, vagy pedig tavaszkor, míg a' téli nedvesség a' földön, vagyon, és a' napnak ereje nem igen nagyobbodott, Bőjt-más, vagy Sz. György Hayában, a' midőn tudni-illik a' feletőbb való nedvessége a' földnek nem akadályoztatná, mennél méljebben lehet fel-kell szántatni, vagy ha lehetséges, jó méljen fel-átatni, az utánn azt tövis, vagy vas boronával, vagy pedig gereblyével is, lehetőképpen öszve kell törni, és egyenesíteni; melly meg-lévén bé-vetetik a' föld árpával, zabbal, vagy tavasz búzával igen ritkán, 's bé-boronáltatik. Mihellyest a' bé-vetett mag ki-kél, a-zonnal közibe hintettetik a' ló-here mag oly ritkán, mint a' petreselyem magot szokták vetni, és megkell ujjra könnyebb boronával azért futtatni, hogy a' ló-here magot egy kevés föld bé-fedje. A' zab, árpa, 's tavasz búza arra való, hogy az a' gyenge ló-here jövésnek árnyékkal szolgálván, azt a' napnak ezen környékben melegebb sűgáritól oltalmazza, melly külömben könnyen kárt szenvedne, 's el is hervadhatna.

IV. *Mennyi ló-here mag kívántatik egy olly darab földbe, a' mellybe, egy Pofonyi mérő árpa, zab, vagy tavasz búza szokott vetetni?*

Ha a' föld parázs, és nedvesebb, elég lesz négy, vagy öt font ló-here mag; ha pedig a' föld göröngyös, és szárazabb volna, akkor hát, vagy hét fontot is meg-kíván.

V. *Nem lehetne-e a' ló-here magot árpa, zab, vagy tavasz búza között el vetni?*

Igen is lehet; tsak hogy akkor igen szorgalmatos gyomlálás kívántatik, ne hogy a' gízgaz a' ló-herét gyengeségében el-ölli. Hogy pedig ezen fáradságos gyomlálás el-mellőztetésék, leg-jobban e-lik,

sik, ha a' ló-here a' fenn nevezett tavaszi vetésekkel elegyítették.

VI. Mit kell továbbá tselekedni, a' midőn a' ló-here a' tavaszi vetéssel edgyütt már szépen mutatja magát?

1.) Igen jól tseleklzik az ember, ha a' tavaszi vetésnek meg-érését el-várván, azt a' ló-herével edgyütt le-kaszáltatja, ki nyomtatatja, vagy tsépelte-ti, és a' ló-herével egyvelges szalmát, de jól szárazon, mint a' leg-hasznosabb téli takarmányt, meg-tartja.

2.) De ha a' gazdának fejős tehenei vagynak, mellyeknek roszszabb legelő helyek vólna, akkor jól fog esni, ha a' zab, vagy árpa, de minekelőtte még alólról kalászba indúlna, le-kaszáltatik, és zölden nagy haszonnal meg-éttetetik. Mely után azonnal másodszor fog a' zab, vagy árpa a' ló-herével ki-nőni, mellyet tettzése szerint a' gazdának vagy másodszor is le-lehet kaszáltatni zöld marha eledelnek, vagy pedig meg hagyni a' zabnak, vagy árpának meg-éréséig, a' midőn egyszerre le-fog kaszáltatni, ki nyomtatatni, és tsak ugyan a' leg-ákeresb téli takarmánynak szárazon meg-tartatni.

VII. Mire kell a' le-kaszált ló-here föld iránt a' Gazdának figyelmesnek lenni?

Szorgalmas vigyázással légyen a' Gazda, hogy az említett móddal meg-kaszált ló-here földet marha ne járja, így meg léfzen, hogy már őszkor, vagy tsalhatatlanúl a' leg-előbb reá következő tavaszkor a' ló-here meg-gyökeresedett nevededésben fog lenni; megnél többször annakutánna ezen ló here mindjárt virágba indulásakor kaszáltatni fog, annál inkább tövefedik, a' gizzagt el fojtja, és et-öli; az árnyéka, és ettől meg tartandó nedvessége által pedig a' földet jobbitja, ha pedig a' kertekben közötté gyümöls fák találtatnának, azokat termékenyebbekké teszi, és így a' gazdaságnak azt az előbb-lépésit segiti, mellyre a' ló-here vetésnek el-hagyásával nehezen, és talám soha sem jutna.

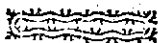
VIII. Miképpen használtatik a' le-kaszált ló-heré?

1) A' zöld ló-heré nagy haszonnal fordítatik marha eledelre, ha az, de NB. nem nedvesen, hanem szárazon, vagy meg ázva, hanem szikkadása után le kaszáltatik, és a' marhának kisebb mértékben adatik; hogy ezen igen édes, és jó izü eledeltől meg ne zabálljon, 's fel pöffedjen. Igen jól fog esni, ha eleinte, míg a' marha a' ló-heréhez szokik, azt szalma, vagy széna szetskével elegyítve adja az ember a' marhának; csak hogy a' zöld ló-heré soha rakásba ne rakatassék, mert így meg melegedne, a' meg melegedett, 's meg-pállott ló-heré pedig a' marhának igen ártalmas.

2.) A' ló heré vagy tiszta száraz időben többszöri forgatással a' déli meleg előtt, mihelyest a' reggeli harmat fel-száradott, vagy pedig este-felé a' nap el-nyugovása előtt száríttatik meg. De ha esőtől tartana az ember, akkor leg-jobb azt valamely tsürbe, vagy szellős padlásra egymáson keresztül rakatott létezékre vékonyon ki-teregetni, és úgy minkutánna az jól meg száradott, lassanként egymásra rakni, hogy meg ne melegedjék. Azért igen jól fog esni, ha egyszerre az ember sok ló herét le nem kaszáltat, hanem a' midőn az egy szakasz jól meg száradott, 's a' padlásra rakatott, ismét más szakaszt vágat le, mellyet részszerént zöldibe meg étet, részszerént meg száradva el téssen.

IX. Hogy lehet ezen ló-herének olly drága magvát venni?

Az első, sőt a' második esztendőben is, míg a' ló heré tökéletesen meg nem gyökeresedett, nem tanátsos azt mának meg hagyni, hanem leg jobban esik, ha azt, a' midőn virágját mutatni kezdi, vagy marha eledelnek, vagy szénának le-kaszáltatja az ember; harmadik esztendőben az első eleven, és leg kövérebb jövése is eledelnek kaszáltatik le, a' második jövése pedig mának hagyatik; de ha első üdö lenne, és a' lóheré attól másodszor is igen kövéren nyöne, sőt meg is dölne, akkor ismét jól selekszik az ember, ha ezen második jövésit is le kaszáltatja eledelnek; mert a' meg dölt ló-heré, ne-

vézetelen, essős időbenn fekete kövér földbenn, kevés, vagy éppen semmi magot sem fog adni; tsak sovány, vagy székes földbenn, s's száraz esztendőbenn fog a' második, sött harmadik jövés is jól meg ért magot hozni. Melly nagy, de még nem esmért jó téteménye ez az Isteni gondviselésnek a' Tiszántúl mezszje el terjedett székes földekre való nézve!
— —!

X. Miképpen kell tovább a' meg ért maggal bánni?

Ez száraz időbenn a' napon az ég alatt, essős időbenn pedig fedél alatt, vagy egy tsürbenn száriitatik meg, úgy ki tsépeltek, és vagy a' tisztogató Machinán, vagy többszöri forgatás, rostálás, és szítálás által meg tisztítatik, és úgy jövendőre el tétetik.

XI. Mi haszna vagyon a' ló-heré vetésnek?

Nem kelletik a' ló-herét minden esztendőbenn vetni, mert az el tart sok esztendőig; nálam a' leg először vetett kerti ló-heré darabon már 22 esztendeje, hogy vagyon, és most is háromszor, s négy-szer is használtatik egy esztendőbenn. Más darabon minden négy, leg fellyebb öt, vagy hat hetek után kasszaltatom a' ló-herét; hamarabb, mint akár melly más fü-nem, némellykor Martiusbann, és Aprilisbenn, a' midön még más zöld fü nem találtak, búvik ez ki a' földből, és a' leg szárazabb nyár-bann is leg később özsig, míg a' keményebb hidegek el nem ölik, el tart. Meg menti tehát a' gazdát a' takarmány fogyatkozásától tavaszkor, nyár-bann, öszkor, és télbenn is; Meg jobbitja a' földet, könnyebbíti a' kerti munkát, mert könnyebb a' fák között ló herét kasszalni, mint a' gízgazt gyomlálni, és tsudálatosképpen termékenyebbekké telzi a' gyümölsfákat a' leg szárazabb esztendőbenn is.

XII. De hogy lehet az, hogy a' ló-heré száraz esztendőbenn nem tsak nyöjjen, hanem még a' gyümölsfáknek termékenységet is segéllje?

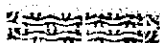
A' ló-heré a' maga tápláló nedvességét nem tsak levegőéghöl; harmattól, vagy essötöl veszi, hanem mivel

mivel annak gyökerei igen mélyen ereszkednek a földbe, a föld alatt lévő erek, és források adják neki a szükséges nedvességet; ez a gyökerek által felhúztatván, a földel, gyümölcsfákkal is közöltetik. A' harmat, és nappali nedvessége is tovább tart a' kövér ló-heré között, és a' földet is nedvesíti, lágyítja, s termékenységet segiti; így a' gazdának mind fáradságát, mind költségeit, melyeket ezen ló-heré vetésnek kezdeni vélelő kellett, gazdagon megjutalmazza.

A' mag találják Nagy-Váradon Hofman város Urnál, és pedig egy egy font 40 xr, nem különben ezen nyomtatott oktatás is ugy ottan 2 xr. Egyébként mind a' mag, mind az oktatás T. N. Békés Vármegyében helyezett Szarvas Mező-Városban is.

Thessedik Samuelnál az Augusztana vallásbéli lelki Páfztornál; a' hol is az egész ló-herével való bánás az ottan lévő nevezetes gazdaságbéli tapasztalásokra szánt kertben minden kedvellőtől megtekinthetők.

Torda 12. Máj. — Mlgos Gróf Gubernátor Ur ō. Exc. ja ezen hónapnak 16. dikán fog e' Hazának Nemzeti Törvényei szerint intézett pompával, Fő Kormányozói fényes Hivatalába béiktattani, mely nap, a' mint a' készülétek mutatják, különös Öröm Inneper nap lesz. Az Erdélyből való Tábori-szekek mellett szolgáló hivatalbéliék a' minap azt vélik vala, hogy ezennel elbocsátatnak nyugalomra. De most ujjabban megéledett tsüggedt reménysek további szolgálátjoknak folytatása iránt. A' kövérebb földekben lévő Gabonák már is megdőlni kezdetek majd minden-felé. De dőlt búza szükségget nem tsinál. Sokkal nagyobb része az Országnek soványabb hely lévén, ezek most közönségesen a' legboldogabb vetések. A' bőv termésnek szemben tünhető reménysége minden-felé a' piatzokat nagyon megszállította. A' leg-drágább piatz e' szükségnek idején vala a' Tordai. De a' leg-szépe a' búzának már

5 márcjusra alá szállott, mely nem régen hetén, s még fellyebb-is mégyen vala. A' mezőségről azt halljuk, hogy már sok helyeken a' törökbúza kapálás derekafint el-kezdődött. A' tavasz első vala, most kivált 8, 9. napoktól fogva, a' munkát fenn akasztotta. A' Széna füveken olly nagy a' fü ilyen hamar, hogy régtől fogva ollyan nem volt. A' Szőlő hegyeknek termékenysége mindenfelé hirdettetik; noha Májusnak 5-dik napjára virradolag a' hó harmatnak forró hidege sok helyeken Erdélyben, Tordán is, az a'jjas helyeknek jótska részét fel perfelte. A' Tokai hegynek érdemes Vérsége a' kellemetes és drága Mézes máli Hegye Ujj Tordának tavalyi gyászát ki nem sirathatá, mellyet a' rettenetes jég okozott vala, hanem most a' Bihari Havasnak sütös hidege, mellynek útjában fekszik e' Szerentsétlen Palotáját *Libernek*, szinte egészzen fel perfelte. Tsuda dolog történt vala az egész télen majd mindenütt Erdélyben, a' Gazdaszfonyok azt panaszolták, hogy ámbár kellemetes lágy tél járt légyen-is, de még jól tartott tyúkjai is tellyességgel tojni nem akartak. A' történet közönséges és igaz, de annak okát fel-találni tudós természet vizsgálókat fáraszthatná. Azon idő alatt pedig, Tordán avagy tsak, a' tyúkoknak ez a' magtalanságok az ujj Házásoknak szemben-tünhető termékenységgel ki-pótlódott. A' törvényes egyben-keles után 3. 4. 2 és 2- $\frac{1}{2}$ hónapokra jöttek Világra egy néhány példákban a' Házásoknak ép egészséges gyümöltsei. Szinte meg-ijedtünk vala, hogy mint a' Galambok, minden hónapban költenek nállunk a' tenyésző természetnek remekjei. — De Szerentsére a' tyúkokban visszajöve a' tenyészás, mivel tavasz kezdetével tojni kezdenek.

Arnsteiner nevezetű, *Bétsi* Jakos, 'Sidó Nemes Uron, az a' Szerentsétlenség történt volt Apr. 9-dikén éjjelakáján 10 és 11 óra között, hogy a' mint magánosan ment volna az ugy nevezetett *Párisi úttzán*, ugy meg-tsapta hirtelenséggel a' két lábát valamely nagy Zsivány egy vastag görtsös bottal, hogy

hogy mindjárt le-rogyott; de azzal meg-nem elégedett a' Zsivány, hanem a' fejére-is keményen rá-vágott *Arnsteiner* Urnak hátúlról, 's akkor el-izaladt. Ezen történetnek vizsgálása közben ugy találta a' nyomozó Szék, hogy bizonyosan pénzen fogadott bűnösnek kellett lenni az említett zsi-ványnak: ahoz képest kérte *Arnsteiner* Ur az *Alsó - Auszriai* Kormányzékot, hadd tehesse-le nálla ezer forintot, melly summa jutalmúl ígertes-sék azon személy' ki-nyilatkoztatójának, a' kinek nek bérben fogadott eszköze volt a' Zsivány; és hogy ha maga a' zsi-vány fogna lenni a' ki-nyilatkoztató: tehát az ezer for. jutalomnak ígéletén ki-vül, még arról-is vegyen biztatást, hogy vétkes tse-lekedete büntetetlen fog maradni. — A' Kormány-szék, meg-kérdezte e' dolog eránt *Ferentz Fő* Her-tzeget, ki-is, a' maga távol lévő Fels. Attyának képében, következő értelmű választ adott ezen hónapnak 17-dikén a' Kormányzéknek:

„Mivel a' Politzájnak esmeretes kötelelsége az, hogy ő, a' közönséges Embernek bátorságára-is vi-gyázzon: arra nézve helytelen lenne, a' Közönsé-get (Publikum) olly vélekedésbe hozni, mintha az említett drága kötelelségnek szorgalmatosabban való tellyesítésére, a' meg-bántatott Fél' pénze által volna szükség ébresztteni a' Politzájt; szintén ugy nem lehet helyye, a' fogadott Gonosztévő' bünte-tetlen való hagyásának-is, ugy-mint a' mellynek tzellyául láttatik lenni a' meg-bántatott Fél' költsü-nös boszszú-állása; mellyet tzellyára segíteni illet-len dolog volna a' Kormányzékhez. A' meg bán-tatott Személynek szabadságában áll, jutalmat ígér-ni maga részéről, a' gonosztévő' ki-nyilatkoztató-jának; de a' Kormányzéknek nem lehet afféle ki-hirdettetést magára vállalni. “

A' Fő Hertzegi Válasz' több részének oda megy ki a' summája, hogy mivel a' *Bétsi* Magislrátus ál-tal olly Jelentés tétetett közönségessé Máj. 14-di-kén, a' gonosztévő' bérlelőjének ki-nyilatkoztatásá-ra nézve, melly az *Arnsteiner* Ur' kérésével meg-

eggyez:

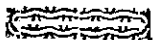

eggyez: tehát azon Jelentés, *Ferentz Fő Hertzeg* világos parantsolatjából vissza-véteik. — Ezen vizsza vétel eránt való Jelentés formáját, maga ké-szította *Ferentz Fő Hertzeg*, 's küldötte azt, a' Magislrátusnal lejendő közlés végett, a' leg-főbb Törvényszékhez.

Magyar Ország. — 'Tárnokmester *Vég Péter* ő Kegyelmségének kormányozása alatt, ezen folyó hónapnak 12-dikén fogott vizsont a' Tárnok-szék ülés tartáshoz, a' *Budai Tanács Házbao*: mi-nekutánna el-énekeltetett volna előbb a' *Jöjj el Sz. Lélek Ur Isten* a' Plébánia' Templomában.

A' most folyó hónapnak 12-dikén, *Ürményi Jo-sef* ő Kegyelmsége' előlülése alatt kezdődött Kö-zöns. Gyűlésében Nms *Pest Vármegyének*, egy-uj, és így 5-dik Proceszszusa állittatott-fel a' Vármegyé-nek. Mind erre, mind pedig *Czabay Fő-Szolgabíró* Urnak meg halálozására nézve *Bitskey* és *Madarassy* Urak Fő; *Somogyi* és *Ujfalusy* Urak pedig Máso-dik Szolgabíráknak rendeltettek a' jövő Széknyitásig (Restaurat).

Tudóslítás *arra a' Kérdésre*: Mi a' *Frájmaurer*?
 Tsak el-hültem belé, midön a' minap egy *Bé-tsi Magyar Ujság-Levélben* azt olvastam; hogy egy *Tudós Hazafi Frájmaurerek Apológiáját* kézt Magyar Nyelven. — En úgy vélekédtem még ed-űg, hogy a' *Frájmaurerok*, magok mi voltát olyan titoknak tartják; a' mellynek méntséget sem lehet írni, mihelyt a' méntség olyanokba ereszkedik, a' mikből valamit e' *Társaság*' állatjáról, tsak hozzá vetésképpen-is gondolni lehessen. — Látván pedig most az említett *Ujjság-Levélből*, hogy nem öly nagyon titkolják *Társaságok*' mi voltát, (mert el-kell liunem, hogy azt az *Apológiát* valósággal *Frájmaurer* írta) nem véttek talám azon *Társaság* ellen semmit, ha én-is nyilván-valóvá teszem a' mit felöllök tudok — mellyet meg-vallom, hogy edűg nem mertem volna tselekedni; nem azért, mintha azzal

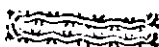

azzal a' halgatással én is, azon tikos Társaságnál valami nagy érdemet akarnék tenni; hanem azért, mert más dolgába avatkozni 's titkaiba tekintgetni, annak a' másnak akaratja ellen; illelennék tartottam.

Tanultam hát én is valamit, egy haldokló kedves Barátomtól, már jó darab idővel ez előtt, melyet ha Isten éltet közönségességé kívánok tenni egy könyvetskében, ilyen nevet alatt: „*Vallástétele egy olyan Tudós Ifjunak, a' ki sokáig igyekezett rajta, hogy Frájmaurer lehessen, sokat ki-tanult, el is ment fel-tett útjában a' leg-utolsó pontig, minden próbákon által esett; de tzelját csak ugyan el nem érhetette; 's miért nem érhetette.*

A' Könyv Augústusnak első napjára ki-leszsz nyomtatva, elő-fizetésre; nagy nem leszsz a' Könyv; de az ára az elő-fizetőknek két forint leszsz. Az is csak úgy, ha Juliusnak közepe tállyán meg-tudhatom; mennyi leszsz az elő fizető? 's bizonyos lehetek benne, hogy a' pént jó helyen le-téve találom, Augústusnak első napjára, mert válamint azzal, hogy e' titkot fel fedezzem, úgy annyival inkább ázzal, hogy meg-tsalattassam, kéntelen nem va-gyok, hanem ha látom hogy kevés leszsz az elő-fizető, vagy semmit sem nyomtattatok, vagy csak annyit, a' mennyiről jelentést vészek.

Hogy pedig az elő-fizetők is, a' magok előre ki-adatandó két forintjokról bátrak lehessenek; leg-jobb mód lészsz az, hogy a' pénzt ugyan, az említett időre bé-küldjék, vagy Bétsbe a' *Magyar Kurir*hoz, vagy Budára 's Pestre *Stromájer* Könyváros Utamhoz; de neveiket azonban mindenikhez meg-küldjék, és így mind két helyen tudva lészsz; 's nekem is fog használni annyiban, hogy akár Budán akár Bétsben lehetek Julius közepén, mindenüte meg találom a' *Prænumeránsuk* számát 's fogom látni mennyi lészsz szükséges; a' *Kurir*hoz fel-lehet küldeni az Újság pénzél a' másfodik fél elztendő kezdetével. A' kik pedig Budára *Stromájer* Utamhoz akarják küldeni, elég módjok van benne, én pedig

pedig ezen két Uraknak a' Postára téendő költségeiket, magam meg-fogom fizetni.

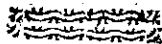
Jóllehet pedig a' Kurirnak feles számú Olvasói, *Stromájer* Uramnak is sok *Correspondensei* lévén, a' pénznek öszve lizedése nem nagy dolog volna; mind azáltal a' szokás szerint ki-írom én-is egynéhány Jó Uraimnak neveiket, a' kikhez küldhetik mások, és a' kik ismét a' ki-nevezett két helyekre szállíthatják az előfizetést, úgy mint: — Pofonyban *Véber* Simon Péter Könyv-nyomtató. — Győrben *Miller* Könyv-áros. — S. Patakon Prof. *Szombati*. — Debretzenben Prof. *Szildgyi*. — Erdélyben T. *Gyöngyösi*. — Kátsán *Kazintzi* Ferentz. — Füreden *Horváth* Adám. — Veszprémben *Fejér* János. — Komáromban és Pápán a' T. T. Prédikátor. — Pétsen T. Plébánus *Letenyci* Urak.

Ha azonban ezen meg-nevezett Urak közül is volnának olyanok, a' kik a' nevezett Társaságban vagynak; réám ez fel-fedezésért, (kérem, nehezteljenek, fogadom hogy betsületeket nem sértegetem, 's nem is írok egyebet, hanem a' mit mástól tanultam. — Nevemet azonban senki se kérdezze, mert hogy azt el-titkoljam, azt a' Frájmaurerektől tanultam. — Eddig a' Tudósítás.

Szabad legyen már a' Kurirnak is hozzá szólni a' dologhoz. A' nevezetlen Tudósító egy kis tzedulát zárt Levelébe, melyben kér, hogy bé-írván Ujság-Levelembe ezen hir-adást, a' Levelet egéssem-meg, hogy az irását se láthassa senki: én, a' mire kért meg is tselekedtem, kérvén vizont ez Ujság-Levelemben az ismeretlen Hir-adót, hogy hiszen munkájával, és semmit el-ne halgafson; fogadom azonban szakállomra, hogy nevét hijjába titkolja, mert annak világofságra kell jönni, leg alább akkor, mikor a' Könyv *Censura* alá adatik; az érdemes Közönséget pedig kéri a' Kurir, hogy *prænumeráljunk* mennél többen, hadd tudjunk valamit a' titokról, a' minthogy én magam, hogy tizre *prænumerálok*, előre jelentem.

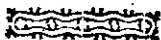
Egy Varsói Farkas-börrel kereskedő 'Sidó az Elyseumba egy más 'Sidó Baráttjának.

Fordúl a' Világ kereke Barátom! és egy véletlen fordulás esett itt a' mi Hazánkban rajta, midőn a' Lengyel *Státus* egészfzen más formába öltözött, melly fontos következeseket várhat maga után. — A' külső Udvaroknál lévő Lengyel Követek és Ministerek által olyan Tudósítások érkeztek vala nem régiben közinkbe, hogy már ezen h. 3-dikán reggeli 3 órakor számlálhatatlan Pátrioták gyűltenek vala öfzve a' Király Udvarán, és egyenlő szível és szájjal arra kéri vala ötet, hogy az Ország főbb Törvényeit és a' Király válaizált mennél nagyobb siettségel határoznák-meg. — Én ugy értettem több 'Sidó Pajtásaimtól, hogy némely Ministereink azt vették volna észre, hogy bizonyos külső Udvarok Lengyel Országának uj *Anatomicum Theárumat* — széllyel darabló Plánumat készítetnek volna, és ezen hirtelen esett véletlenséget ez okozta légyen, mellyet itt alább fogsz szemlélni. — El-vala ugyan végezve, hogy ezen a' napon u. m. 3-dikban az Ország jövedelméről légyen az Ország-Gyűlésnek tanátskozása; de a' fennebb irt hir mind a' Királynak, mind a' Státusoknak nagy szezget ütven fejekbe, hogy Lengyel Országot az utolsó vészedelemből ki-kaphásák, még az nap olly végezésekelt tevének, melly a' Hazasiak között való belső tsendességet merő lábokra állithassa. A' Király elé áll, 's azt mondja: Uraim! Én már egy olyan törvényes épületet készittetem, melly az Angliai és Amerikai Törvényekhez nem tsak hasonló, hanem az azokban lévő fogyatkozásokat is ki-pótolja, mellyet előttetek mingyárt fel-olvastatak, és kérlek benneteket, hogy még ma végezzük-el. Fel-olvastat egy néhány árkosból álló *Plánumat*, melynek agyaveleje ez:

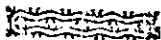
„ A' Korona és Királyi Szék örökös — a' Szakfzoniai Választó Fejedelem következik a' Király után örökös Királynak — az ő Leánya a' mi Koronánk' Hertzeg-afszonya, és ennek Férje, kit az ő Attya és ez Ország fog néki meg-edgyezve választani, Király és Örökös lészén, ha a' mostani Választó Fejedelem fiú mag nélkül találna meg halni. A' Királynak gyermeki nevendékeny idejében, a' Királyné az Uralkodó, és a' Tanáts, kik minden Ország-gyűlésekor számat tartoznak adni uralkodólokról. A' Királyi Gyermekeknek nevelője maga az Ország Tanáttsa. A' Király mindenkor R. Katholikus; ez az Uralkodó Vallása; azomban a' Keresztényi türedelem közönséges. — A' Törvényt szabó és a' Birói vagy a' szerint ítélői Hatalam egy mástól örökösön el-vált. A' Törvényt szabó Hatalom az Ország-gyűlést illeti, t. i. a' Tanátsosoknak, és az Ország Követjeinek közönséges Tábláját. A' Törvény szerint való Itélő vagy Birói hatalom a' Királyé, mellyet a' Sénátorokkal és egy 6 Ministerekből álló Tanáttsal fog gyakorolni, kiknek allirások nélkül a' Királynak egy *Resolutioja* is végbe nem vitettethetik — és a' kik mindenkor életeknek és minden ki-gondolható jószágoknak elvesztése alatt tartoznak minden Ország-Gyűlésén, mindenekről számolni. Ha 2 harmadrésze az Ország-Gyűlésének változását kívánja a' Ministereknek, tehát tartozik a' Király ezt meg-engedni. A' Királynak hatalam adatik minden jót tselekedni, de rosszat semmit sem: az az: a' Király egy meg-sententziázottnak Kegyelmet adhat; de so páltzát loha sem — jószágot ajándékozhat; de senkijét el-nem veheti. — A' Birói hatalma minden *Vajdaságnak, Tartománynak és Kerületnek* meg-lész határozva, és a' Birák az Ország-gyűléstől választatnak. — Három Státusok lésznek az Országban: *Nemesi, Polgári és Paraszti Státusok*. A' Nemesiség régi Törvénye és Privilegiumi meg-erősítettnek; valamint a' Polgároknak és Parasztoznak a' mostani Ország-Gyűlésén meg-ujjitott Törvényei és Jus-sai

sai kemény lábra állittatnak. — A' Polgári és Paraszti Státusoknak semmi Répresentánjai, Követjei nem léfznek a' Törvény szabás vagy tsinálásra nézve; de minden könnyebbség meg engedtetik nekik a' magok oltalmazásokra. — A' Nemes és Paraszt között való *Contractus* (Kötés) kötelezi, változhatatlanúl a' Nemest és annak maradékát. — A' Parasztnak igazsága és szabadsága meg erőltetik. — Minden Lengyel Országban telepedő idegen tellyes szabadsággal élhet, és a' lehet a' mire érdemes és a' mi lehet. A' Kereskedés és a' Mesterség mindeneknek egyaránt szabad. Azonnal egy új Polgári és *Criminális* Törvény Könyv készíttessék. A' Tábor a' fő Hatalam parantsolatja alá van vetve, és azt, a' mit parantsol véghez vinni tartozik. — Egy Országos Törvényes Tábla fog azonnal leülni, és mindazok ellen, kik ezen végzésefeknek ellene mondanak, Országos Pert fog indítani. — Májusnak 3. dik napja ezen véghez ment nagy dolognak örök emlékezetére minden esztendőben meg ünnepeletetik, és egy Templom építetik ezen név alatt: *Az Isteni előre való látásnak építetett.* — — Midőn ezek a' *Konstitutiok* az Ország-Gyűlésében fel olvastatának, az ajtók nyitva valának, és már egy fél óra alatt nem férvént a' Nép benn, ezereknként állanak vala kívül az ajtók előtt. Minekutánna a' *Constitutiok* fel olvastatának, sok beszédek tartatnak vala mindezek mellett, mind ezek ellen. Némellyek azt kiáltják vala, hogy ők ezekben meg nem edgyeznek, sőt az Ország Követje *Szüchorzenszki* a' Királyi Szék eleibe borulván kéri vala a' Királyt, hogy a' Koronának örökös kézre való adásától állana el; mivel ez, ugy mond, a' szabadságnak Koporsója volna s. t. Mások az ő *Instruötiójokra* szollanak vala, hogy abban az örökös Király vállasztásról semmi sem volna, de ezeknek azt a' feleletet adák: ma nem egy Törvényt szabásnak, hanem egy Státus *Revolotiojának* változásának napja vagyon, mely semmi formálitáshoz kötve nintsen, hanem erőszakkal

kal kéntelenítették véghez vinni. A' jelen lévő Sokoság, és nézők (pedig azt kiáltják vala: Mi a' *Constitutiokat* kívánnyuk!! Mi leve hát belölte? Kérék a' Királyt, hogy minden józanon gondolkozó tagjaival az Orzágnak esküdnék-meg a' *Constitutiokra*, 's meg-is esküvék a' *Krakkaui* Püspöknek kezére, és az egész Ország-Gyűlésbélieknek nagyobb része fel-tartván 3 ujjait, mondák a' hitet utánna, melyre a' számlálhatatlan nézők ezt kiáltják: éljen a' Király és a' Haza!! és a' rettentő ágyuk dörgése tevé ezen hitet közönségessé. Midőn a' *Tronusban* fenn állva esküdt, a' józanabban gondolkozó Ország főbb Tagjai Karjánál fogva tartják vala. A' hit után így kiálta-fel a' Király: a' ki Hazájának valóságos Jóakarója kövélsen engemet a' Templomba, hogy ezen hitünket az Isten Oltárán-is erősítsük-meg. — Minden Püspökök, világi Tanácsosok és nagyobb része a' Követeknek kisirik vala a' Királyt a' Templomba, a' Sokoságnak meg-szűnés nélkül való öröm kiáltozása között, és vele edgyütt ujra meg-esküvék azon *Constitutiokra*, mellyek az embernek minden emberi just meg-adnak. Tsak mint egy 30-an maradának-ki a' Követek közzül azon Templomból, hol a' *Téged Isten ditsértünk!* énekeltetik vala; mellyet 100 Ágyuknak rapogások végezvén, vége leve az Ország leírhatatlan zenebonás lármájának. — A' Király innen, a' Ministerektől és az Ország' Nagyjaitól kilitetvén vizsza mene az Ország-gyűlése házába, és az Istennek ujra hálát ada ezen szerentsésen véghez ment dologért, és parantsolá a' Dikallériumoknak és Marsaloknak, hogy az ujj *Constitutiokra* esküdnének-meg. A' Polgárok *Czehai* ölzve-gyűlének a' magok zászlóik alá, és mulikával ezer öröm kiáltások között járák-fel az utzákat, a' Királyt a' Szaksoniai Hertzeg Palotájába kiriték, mint az ő *Succesoraéba*. — Azok az Ország Követjei, kik ezen Revolutionnak ellent mondottanak, és némellyék közüllök el-is ájultanak vala, alattomban, a' néptől való félelem miatt el-illantattanak, hogy a' *Revolutio*

volutio ellen *Manifestum*at készittsenek, mellyet 18 meg-is tselekvének, de tsak reájok sem ügyeltek, és minden hadi-örizet nélkül egész tsendeséggel ment véghez a' dolog. — Ezen tselekedetét a' Lengyel Királynak többre fogja a' következő Világ betsüilleni, mint Nagy Sándornak és Caesár-nak győzedelmeit, és vérrel nyert prédáit. — — 4-dikben minden Komendérozók, Generálifok és Sergek fejei le-tevék a' hitet. — Midőn a' Hadi-Tanátsnak egy Tagja Agyus Vezér, azt kérdettené: hogyan tegye-le a' hitet addig, míg a' Hadi Tanátstól parantsolatot vészen? azt felelték néki: addig Hadi Tanáts lintsen, míg az-is e' hitet le-nem téfzi. — 3-dikben egész Lengyel Országban nem vala szabad a' Postáknak mozdulni helyyekből, vagy valakinek lovat adni, vagy valakit el-botsátani. — Az Ország Követje *Szuchorzovszki* viszsa küldötte a' Királynak azt a' Rend kék Pántlikáját, mellyet az előtt 14 napokkal azért adott vala néki a' Király, hogy a' Polgárok eránt való *Projectum*at készitette, ezt felelvén: a' Hazám szolgálatajéért nem vehetek jutalmat, maga magának jutalma az ilyen szolgálat. — — A' Hadi *Commissio* olly rendelést vett, hogy azonnal 10-ezer fegyvereseket küldjen az Orzágnak azon széleire, hol a' zenebonás bé-tsapá-foktól tartani lehetne, és a' népnek öszvé rohanását oltalmazza. — Azon Törvényes Tábla, mely az ezen *Constitutiok* ellen dolgozókat nyomozza és bünteti, már 5-dikben a' maga dolgához fogott. — Egy *Varsóban* lévő idegen Követ a' *Revolutio* napja előtt 50-ezer arannyokat kapott vala, hogy ezen *Revoluziot* akár mi módon akadállyoztassa-meg, még-is az ezt jól tudó néptől más bészfusággal nem illettetett, hanem hogy Háza előtt nagyobb hangal kiáltották: éljenek azok, kik ezen *Revoluziot* készitették!!! — Hogy ezen dolog olly hirtelen, olly véletlen, olly tsendesen, és hogy egy závaros Lengyel Országban esett — bámúlja egész *Euro*pa. Most gyógyulnak már-bé Sebei Lengyel Orzágnak, mellyet a' fok vizfontagságok mérge-sítette.

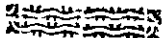

tellenek, és Lengyel Ország még Hatalmas Ország-
gá lehet — mik nem történnek ???

Mikor ezeket beszéltette volna a' Lengyel 'Si-
dó az *Elyséumban*, el sohajtja egy Frantzia magát
's azt mondja: Boldog Ország, hol a' Revolutio
tsak egy napig tart! A' *Revolutio*, az az: a' Tör-
vényeknek változtatások szükséges; de nem vér-on-
tással, mint Frantzia Országban — nem olly fok
időre mint itt. Ezek egy nap alatt mindent véghez-
vittek minden lámpás fa legittsége nélkül, mi pe-
dig 3 éltendők alatt sem tudtuk véghez vinni; sőt
a' mi állapotunk a' Romai Udvarral-is már most
olly kétszeges, hogy tsak alig ha egeszfizeo el-nem
vállik Frantzia Ország Romától. Nem telég az,
hogy a' Pápának fából ki-sinált és szalmával meg-
töltött képét nállunk el-égették, hanem még ezen
el-égetett Pápának mejjén ezen irás találtaték: *Fá-
nátismus*, edgyik kezében egy *Bulla*, a' másokban
egy *Kard*, és a' hátán ez irva: *Polgári Háború*.
Minekélotte meg-gyújtották volna le-vevék rólla az
arany *Kereszt* tziemerét, és ki-húzák ujjából a' *Sz.
Péter* halász gyűrűjét, és kardakkal fustélyokkal
verik vala; és minekutánna meg-égettetett volna,
a' hamvát a' nép a' szélnek botsáttá. — A' Pá-
pai Udvar-is már tovább nem tart *Követet*, 's meg-
is irta a' Királynak, hogy már több *Követet* az
Udvarához nem fogadna ollyant, ki a' *Polgári* hi-
tet le-tette; pedig biz a' *Nemzet* mást nem küld.
— *Minister Montmorin* meg is irta ő *Szentségének*
a' *Király* Képében, hogy a' *Pápa* írja meg, ha va-
lóságoson nem fognaé más *Követet* el-fogadni; mert
külömben senkivel sem fognának alkalmatlankodni,
ha a' *Polgári* hit a' *Frantziákat* a' *Romai Udvar*tól
el-szakasztaná, és így a' *Frantzia Királynak* és
Nemzetnek-is méltósága azt meg-nem engedhetné,
hogy többé *Pápa Nuntziusát* engedjen *Párisban* lak-
ni. — Azonban *Uraim* *Roma!* *Roma!* még-is
tsak ugyan nagy *Roma*. A' *Pápának Bullája* azt
okozta *Frantzia Országban*, hogy sok *Papok* vízf-
sza vonták a' *Polgári hitet* — még-is a' *Frantziák*
közzül

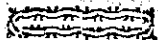
közzül egy valaki azt javasolta a' Nemzeti Gyűlésnek, hogy a' szükségtelen Templomokat, nevezetesen azokat, mellyeknek Papjai a' Polgári hitet lenem tették, adják-el, és szabad légyen minden más Vallásoknak és *Secdák*nak ezeket meg-venni, kik a' magok, akár mitsoda Vallásokat ki-jelentik: és azt mondják a' Frantziák, hogy Frantzia Országának nints többé olyan tökéletlen hamis Türedelme, mely szerint valamely Vallást ugyan el-szenved; de ezt alattomban üldözi, és ennek nyilvánosságos gyakorlást nem enged. Azért el-is végezek, hogy minden Isteni tisztelet közönséges és nyilvánosságos légyen, akár-minémü az; sőt ha valaki titkon vagy Misét szolgáltat, vagy más Isteni tiszteletre öfzvegyül, mint Ország háborító ugy büntettség. — Tudni való dolog az, hogy *Voltér*nak holt testét nem vala szabad Párisban el-temetni, hanem a' *Szülilées* nevü Apáturságban vitetett: már most, midön ezen Apáturság a' Nemzeté, és mint Nemzeti jószág el-adattatott, kívánta a' Nemzet, hogy *Voltér*nak még meg-lévő tetemeit vissza hozzák Párisba — látod Barátom!!!

Ezeket halgatván egy Muzka Tiszt az *Elyfőumban*, nem áthatá, hogy el-ne mosollyodjék, melyre kérdi egy Anglus tőlle: mit nevetne? Uram! szól a' Muzka, látod mint változik a' Világ és az emberek vélekedése. Ti is Anglusok azt gondoltátok, hogy a' Muzka Udvar tsupa tábori dobbal is meg-ijeszthetitek, de meg tsalattatok. *Rigában* minden nap szaparadik a' Muzka Tábor, és *Katharina* bizony a' magájét nem engedi, és a' ti Kereskedő hajóitak a' Muzka Ki-kötő helyekben minden órán árestomban maradnak. — Nem ugy van a' dolog, a' mint mi gondoljuk. Ládd *Lütikhben* is tsendesség vagyon; de miért? mert ott van a' Tsászári fegyveresek, de külömben eleven a' tűz a' hammú alatt. Itt a' Papok ellen való gyűlölséget olly nagyok mondják, hogy a' Koldusok és a' gyerekek is tsúfojják ezeket az utzákon. (irtozz-meg ettől) A' Hertzegi Püspök még máig

máig sem mér Tsászári Tisztek nélkül ki menni házából. Hát még mi volna, ha a' népen lévő terelt olly nagy nem volna! Januariusnak első napjától fogva utolsó Aprilisig minden nap tiz-ezer forint *Executio* pénzbe került a' népnek, mellyet a' Tsászári Katonáknak kellett adni; és köszönyük nekik mint valami nagy grátziát, hogy Májustól fogva tsak költséggel tartjuk őket.

Jéj Uram!! *tsiri, tsári, hokus, pokus!* mond egy Bétsi Lélek a' többinek — mind unalmas dolgokat beszéltek — rám halgalsatok!! — „A' mi Felséges Fejedelmünk *Leopold* egy kis hideglelésben vala *Toskándban*; de Ilennek hálá meggyógyult, és már vizsza felé forognak úti kerekei. — mi kedves fő Hertzeg Alsószonyunk *Mária Anna* is a' *Bádeni* Feredőbe mégyen, nyavallyáinak orvoslására. — Az Udvari Magyar fő Kantzellárius Gr. *Pálffy* Károly Ur ő Exja valóságos Státus Ministerré tétellett, és azt erősítik sokan, hogy az Ország Birája Gr. *Zichy* Károly Ur ő Exja fő Kantzellárius lenne. Gróf *Májláth* Ország Birája, a' *Fiumei* Gubernátor Gr. *Czapári* az Udvari Kantzelláriánál Vice Préles fogna Gr. *Májláth* helyet lenni, és Udvari Tanácsos *Páfsztori* Ur *Fiumei* Gubernátor. — Egy Levélből olvastam, hogy a' Bavariai Palatinatusi Választó Fejedelem a' *Jésuiták* helye állítatásáért instált volna a' Pápának. — Már a' Békességről és a' háboruról szólnának, de e' még titok. Azonban a' Bánátból azt írják; hogy itt az ellenségtől elpusztított Helységeket állítják helyre, és épittik szorgalmatosan. — *Szisztovban* foly a' *Congres*, de mit végeztenek legyen a' holt tyúk sem tudja — megy és jő a' Kurir, mint a' hangya; de mindeniknek hé van Levele petsételve. — Azt is mondhatam, hogy a' *Reformátusoknak* és *Evangelikusoknak* Synatjak léfzen a' jövő *Augustusban* Magyar Országban, millyet ezen nyomdak ember még nem ért; de még azon sem edgyezhettek meg eddig hol legyen. — A' *Devins* Sergének Kapitányát Gr. *Aikkelburgat* ő Felsége sok halzsos (szol.)

szolgálatjáért és Sebeiért Májorra tette és 1200 forint Penzioval nyugodalomba. — Pesth Vármegyében egy *Császártöltés* nevű helységben a' múlt Febr. egy Afzszonynak olyan Leánykája született, kinek 4 szemöldöke, 4 füle, 4 keze, 4 lába, és 2 Afzszonyi tzimere vala; de a' Keresztesség után csak egy néhány órákig élvén meghala. — Ugyan Pesth Vgyében *Kalotsán* Fő Tiszt. Nagy Erd. Kan. *Hazy Pál* Ur, életének 73-dik esztendejében Apr. 25-dikén a' nagy Templomban Jubiléumot tartott; az az: — minekutánna 33 esztendőig terhes Plébánusi, és ezek alatt 28. esztendőig Vice Esperesti Hivatalt, hiven, ditsőségesen és mindeneknek megelégedésekig viselt volna, *Miria Theresia* által előbbben fő Esperestségre, azután Bási *Præpostságra*, ujjonan pedig II-dik *Leopold* által Kántori méltóságra emeltetett, 50 esztendők alatt *Baja* Városában tett első áldozatját megújította; mely valóságos érzékeny tzeremonián nem csak jelen vala Gr. *Kolonits* Érsek ő Exja, hanem a' Mife szolgálatában vele edgyütt-is munkálódott. Ezen ritka történet a' Kalotsai Megyében mostanság nem történt; azért a' Keresztény Lakások között nagy érzékenységet okozott.

Kéty. 19. Máj. — *Kedves Kurirom!* — „Ezen most folyó 1791. Esztendő Májusnak 10 dik napján volt édes Nemes Vármegyénknek azon öröme napja, a' mellyen Fő Kormányozójának Gróf *Apuny Antal* Ur ő Méltóságának Inszallatioját vig Izivvel innepelhette, és az egynéhány Esztendőkből álló Vácáns Fő Ispányi Méltóságot egynek az leg-érde-
messebb Mágnások közül vállaira tehetete. Kezden-
dő Correspondentiámnak tzielja ellen vélném lenni,
első tudolittásomban nem egyebet a' szó-szaporítás-
nál lehetne fel-találni; azért is csak a' leg-neveze-
tsebb történeteket ezen alkalmatolságkor közlöm
Kedves Urral. Már egy néhány hónappal ez e-
lőtt vettük azt az örvendetes hirt, hogy Ns. Vár-
megyénk, nem másunnan, hanem a' maga Megyé-
jéből nyert légyen Fő-Ispányt, a' ki mivel hogy
ez

ez előtt is ő Felségétől többször már illetően Tifztségekkel meg-kináltatott, tehát a' Ns. Vgye is ezen az régen kívánt alkalmatosságon kapván, minden meg lehető módon ezen Installációt fényesíteni el-nem mulatta. Mivel pedig Gróf Zichy Ferentz ő Exc. ja 's Ország Birája Hazánknek édes Atyától, II. dik *Leopold* Királyunktól Királyi Commissariusnak erre az esetre tétettetett, annak el-érkezését. Tek: Ns. V-gye Tifztek várván, meg-jövelekor, mint ennek a' Solennitásnak első tagját, Magyar Köntösben öltöztetve rebdeső szivvel fogadták el. Ezen pompának nagyobbításáért, a' 9-dik Május azon napnak rendeltetett, a' mellyen ő Meltósága Fő Ispány Urunk, tulajdon Dominiumjának leg első Helységén, *Hideg-Kúton*, meg-jelenvén a' T. N. *Toina* Vármegye Banderiuma, és Nemesség által *Heögyiszre*, mint az Uradalom Fejére, béki-sértések: a' mely meg-lévén, a' külső Vármegye-béli Alegatusok, 's más nagyobb rangbéli Urak ő Meltósága Közföntését végben vitték, és együtt azon napot el töltötték. Más napra u. m. 10-dik Májuson 10 órakor az Installatio valóságosan kezdőd-vén, leg elsőben is a' Templomban a' nagy Misére, a' melly ő Nagysága *Pethő* Püspök Ur által szolgáltatott, mindennemű Rendeink Fő Ispány Urunkat nagy pompával kísérték illy formán, 34 Banderiális Urunk *Kaydacsy* Ferentz Subst. V. Ispány Ur, mint Kapitány Ur, mint Kapitányok vezérlése alatt, Zászlójokkal és Trombitával kezdték a' menetelt. Ezeket hasonló szép rendel és ditséretes díszességgel követte, a' lovas Nemesség 83 személyből álló; nem különben a' gyalog Nemes Sereg Zászlóval, Sippal, Dobbal újokat azután vették, melly 100. személyből álló volt. Ezeknek előre való meneteleket követte ő Meltósága maga Gr. *Apony* Antal Ur, kit az ő tulajdon Dominiumjából öszveszedett, és válogatott Német Gyalogság, fegyveresen Sippal, Dobbal követett, a' Hegy-háton ki-szegezett Mo'saraknak szünet nélkül való dörgések között. A' szentséges Mise el-halgotása után, u. gyan.

gyan azon szép-és díszes renddel az egész Státus a' Vár felé vette az úttját, a' hol leg-elsőbben-is a' T. N. Státusok az illetén alkalmatósággal szokott Gyűléshez ülven, az üveges-házban Deputatio által ő Méltóságát a' Gyűlésre invitálták, a' hol ő Fel-sége Decretuma-ő Exc. ja Gróf Zichy Ur által el-olvastatván, hathatós Beszéddel a' Státusoknak com-mendálván, az Esküvés le-tételett, a' melly után háromszori Székkel való fel-emelés, és annyiszorta való Vivát kiáltással végben ment. Ennek még té-tele után, az ebédhez a' nagyobb rangbéli Urak a' Várban ültek, a' hol is 80 személyeknek terítettett asztal. A' többi Urak pedig a' fellyebb említett Üveg-házban, a' hol 109 személyekre terítettett et-tenek. Ő Méltósága Vendég-fogadójában hasonló szabad asztal terítettett, a' hol több 100 személynél ebédelt, kikkel minnyájoknak külömb külömb féle ételek és borok hordattattak, ugy hogy ezen So-lennitásnak nagy díszére szolgált, és az említett U-rak örömeiket meg-többszörözött Vivát kiáltással nyilatkoztatták, és annyi puska és mazzár ropo-gásra a' künt álló Katonaságnak jelt adtak. A' Piatzon egy egész Ökör, szarvastól, körmöstől és farkastól süttettetett, és egy ahoz kézzítettett állás-ról 20 akó Bor folyt. Nem külömben a' Domini-umbéli 'Sidók is állást tsináltatván, 10 akó Sert, gyönyörű Dob, Sip és Musika-szó alatt folytattak. Hat órakor kezdődött az kötélen való Tántz egész 8 óráig, melly el-múlván a' Várban Komédia és szabad Bál adattatott, a' mint-is a' Piatzon Illumi-natio is tarttatott.

Kolosvár. Ezen szempillantásban érkezék, de már ma későn, kezemhez az Erdélyi fő Kormányo-zó Ur Inszellátzioján esett pompa és történetek; a-zért ezt következő Levelünkben keressük. — Ugyan innen Kolosvárról az iratik 15-dikben, hogy az Erdélyi Kéz-írásban lévő Történet-írók ki-adásá-ra intézett Társaság szerentsésen fel-állott. Ezen hónapnak 12-dikén estvéli 5 órakor tartott első Gyű-lést. Présfésének választaték M. Gr. *Bánffy György* Guber-

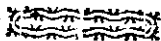
Gubernátor Ur ő Exja. Társaság Tanáts Urainak: M. B. *Bánffy* Farkas Thefaur Ur ő Exja. M. Gr. *Teleki Adám* Ur ő Exja, B. *Bruckenthal* Szászok Ispánnya, M. Gr. *Eszterházy* János és M. *Szegedi* Tanáts Urak. Titoknak M. G. Ifjabb *Bethlen* Gergely; Kintstartó M. Gr. *Teleki* László Urak. — Ma léssen az első 10 — 10 aranyoknak le-tétele. Boldog óra! Bóldog és Szerentsés oszlopai édes Anyai nyelvünknek! Már egy ilyen hatalmas és tudós tagokból álló Tudós Társaság ígérhet már kedves és édes gyümölcset, nem az olyanak, mellyek eddig álortzában jelentenek meg — ennek tzélja nem a' pénz halászás és az üres hang, hanem valóság. — Adjon Isten bóldog és Szerentsés elő-menetelt ezen vállogatott hatalmas főkből álló Nemzeti Tudós Társaságnak. Ezen Társaságnak több környül-állásairól minden órán bővebb tudósítást várunk. — 78-ra mégyen már azon Nemzétjekek Szerető buzgó Hazafiaknak számok, kik ezen Társaság tzéljára önként pénzt adtanak.

Kolozvár 16. Máj. — „Ma vala az az öröm Innep-nap, mellyen Mlgos Gróf *Bánffy* György Ur ő Excellentziája ezen Ns. Erdély Országi Fő-Kormányozó Hivatalába Törvényesen bé-iktatott, mellynek pompáját bizonyosan tudom hogy mások meg-irták, azért azt el-hallgatván, kívánám Gr. *Bethlen* Imre Urfi, M. Gr. *Bethlen* Sándor Ur ezen Ország Fő-Kommisáriusfa mintegy 15 esztendő nagyob-bik Fia által azon alkalmatosságra készített Tízte-lő Irását el-küldeni, melly ez:

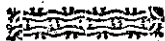
A Fél-Hóld küfzködék a' két-fejü Saffal,
 Méne az ütökzet vérrel, tüzzel, vassal;
 De mikor meg-térne a' Tsata-piatzról,
 Véress tseppek húltak a' kontyos Atlatzról,
 Homállly szálla az Hóld' ezüst Ortzájára
 A' Saffnak vitézüll vett diadalmára.
 E' lenne a' Sorfa az Egnek magának
 A' Földel mérészenn próbált Tsatájának,
 Hogy ha abrontsára rakott Tsillaginak
 Túljajdonitana fokot lúgárinak.
 Ő színeket mutat, ez a' valóságot
 Magába bé-rejtett ritka drágaságot,

Az ő Tsillagai estvekor születnek,
 De reggel készülnek mind az Enyészetnek,
 Nékik egy kis Földből fel-szivárgott Pára
 Szolgál el-takaró szem-fedél módjára
 Egnek; mindazáltal az ő Tűzők mellett
 A' Szarvas már sokszor csak idétlent ellett.
 Szolgálatt yok áll egy huszon-négy órába
 Könnyenn által-futott abronts karikába,
 De a' mikor pönttyok' közepette állnak
 Leg-magossabb helyről majd leg-alább szállnak.
 Egy Vénusok maradt, a' mellynek munkája
 A' Reggeli és az Est-Hajnal órája
 Ennek-is Fel-költe válik Halálára,
 's Meg-hal, hogy fel-keljen majd Estve-tájára.
 A' Földnek Tsillagi nem ilyen Allatok,
 Eleven szinekkel fénylő Abrázatok.
 Szolgálatt yok nyúlik számos Esttendőkre,
 Ditséretok-között fel-vetett időkre.
 Ezeknek erejét csak ki-nem forgattya
 Minden fel-izzadott Felhő-Habozattya.
 De van ezek-között egy Vénus' módjára
 Reggel 's Estve fénylő Tsillagnak ságára.
 Melly egy bús Hazának Esti-Hajnalába
 Fénylett, mint reggelre lett fel-virradtába.
 Melly az el-enyészett Tsillagok' sorából
 Egyedül úszott-ki a' Tenger' habjából,
 Mellynek még Estvekor nőtönn-nött Fényére
 Több ságárok jöttek majd Reggel-felére.
 Ha nem mondanám-is e' Tsillagban láttya
 Az Haza, hogy fénylik egy igaz Baráttya.
 Gróf BANFFI GYÖRGY Hazánk FŐ KORMANYO.
 ZOJA.

Annak Dölgainak egy erős Rúgója.
 A' kit csoportozva nővő Ditsérete
 ELLYEN kiáltás-közt ma fel-emeltete.
 Méltóságos L. B. Losontzi Gróf BANFFI
 GYÖRGY Ur Ő Excellentziájának, Ne-
 mes Erdély Országa igen erdemes FŐ-
 KORMANYOZÓJANAK Szívében burgó
 alázatos tiszteletét ezekben ajánlya.
 Bethlen Imre. — Kolosváratt Májusnak
 16-dikán 1791-ben.

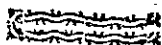

Kedves Kurirom! — Nékem ugyan sem ingem, sem gallérom a' Nemzeti Oskola, 's azért részre hajlás nélkül szolgálhatok felöle: a' physica pedig olly egy tudomány ítéletem szerént, a' melly a' tudománybéli karok között első helyet érdemel arra, hogy emberi elme' ékeffégének neveztesse: Vastagon hibáz tehát a' Szombathelyi Definitio a' Sz. György havának 19-diken indult Kurirban: de mivel igen természetes, hogy akármi azon a' módon oszoljon el, a' mellyen ölzve állott: az egész tudós világ előtt pedig esmérates, hogy a' hang, mellyen a' Tudósítás írva vagyon, Gymnasiumi hang; mert csak igen könnyü meg határozni a' hangot, mellyen a' Bográts a' Fazéknak kormos voltát szokta szemre hányani: azért Szükséges, hogy a' védelem-is Gymnasiumból végye eredetét, valamint az ellenvetés, mellyet a' Szombathelyi tudósítás helytelen következtése végett érdemel. El nem forralhattam magamban; mert nem tudom melly belső indulatot érzek, valahányszor egyes Személyek' helytelen tselekedeteit egy egész Institutumnak tulajdonittatni tapasztalom. — „A' nemzeti Oskolák meg nevetették a' Magyar Demokritust; mert a' Szombathelyi elől járók bezáratták az ajtót az Experimentalis Physica előtt. — Nem volna helyesebb ez a' következtetés: A' Szombathelyi Nemzeti Oskolák' elől járói meg nevetették a' Magyar Demokritust; mert bezáratták az ajtót az Experimentalis Physika előtt. — Ezt, úgy gondolom, az egész világ helyben hagyá: ne hogy egy Személynek szava az egész Institutumnak Gyalázatjára magyaráztassék, azt az egyenes szív érzékenység nélkül el nem szenvedí. A' Nemzeti oskolák közönségesen jobb ítélettel vagynak a' Physica felöl, mint sem hogy azt Comediának nevezzék: bizonyítja ezt a' Physikának egygyik része főképpen, mely azoknak Számokra készült, és a' mellyet fok értelmes Férfiak az ebben a' karban lévő leg jobb Írások közé számlálnak. — Mit tehetnek a' Nemzeti Oskolák arról, hogy a' Szombathelyi Definitio meg nem állhat? — Ugy gondolom nem adtanak a' Definiensnek tellyes hatalmat — külömben

ben is a' Nemzeti oskoláknak mi Magyarok sokkal adófai vagyunk; mert, hogy a' Számos helyes könyvetskéket el halgaslam, hány száz a' közönséges véle élés által jóvá hagyatott Magyar Igéket kölfönhetünk nékiek, mellyekről, minék-előtte a' Nemzeti Oskolák' számokra készült Könyvek Magyar Nyelvre fordittatnának, még tsak nem is álmadtünk. — Annyival inkább szabad lészen nékem az egész Institutumat egyes Személyek' érdemeivel jeleskedtetnem: mennél az emberi Szeretettel meg-eggyezőbb, hogy a' kellelten dolgokat keskenyebb korlátba szorítsuk, a' kellemeteseken pedig tágítsunk. — Nállunk éppen ellenkező bizonytságot tehetünk a' Nemzeti Oskolákról; mert az azoknál helyhez-tetett Rajzolás' érdemes Tanítója nem tsak a' Phyzikának minden részeiben, mellyet különös Hazafiúi indulatból Magyarra fordítgat; annyira járatos, hogy tanátsával örömezt, és halzonnal élünk; hanem már ki-adott munkáiban is gyönyörkedünk, és akármely szép Tudományról tett itéletét tanulni kívánó figyelmetelsséggel halgatván tapsolva helyben hagyjuk. — Meg-nevezném az érdemest: de tudom hogy a' nélkül-is esméreres, és szép gondolkozású Lelke nem gyönyörkedik az ilyenekben.

Azonban barátságosan kérem az Urat, beszéltesse-el a' Kurir által ezt a' Mesét: — Egykor panaszkodik vala a' Szurkos fonál a' Varga előtt, hogy meg-utálván a' tsirefz' társaságát többé által nem akarna bújni a' tsirefzszel malzatolt bören: nem szenvedem, ugy mond, a' motskosat: inkább általam fertzeld öszve a' külső bört, a' bélléssel. Eppen bizony, felele a' Varga, majd én kend kedvéért annyi öltéft teszek, a' mennyi helyen öszve ragasztja azt a' tsirefz, ha meg-veregetem a' Mustával. — Szenvedjétek egymált, ugy mond, mind ketten tsak ragasztatok. Történe pedig azon közben, hogy az A. betű el-tökéllé magában, hogy maga felett soha többé ékezetet nem szenvedend. A' jó szivü Szomszédja B. illy tanátsot ada néki: Haggy békét szomszéd, tanulj a' Vargától; mert az

ékezett (accentus) szinte' ugy hangoztatja a' Szótagot a' maga helyén, mint te a' tiéden: különben ékezet nélkül gyalázatot vállalsz, valahányszor Sz. elődbe, v. pedig utánnad áll.

Néhány napokkal ez előtt, sétálni megy reggeli 8 óra előtt egy két órás Úr a' a' batsyára. A' mint a' Gr. *Hatzfeld*' háza tájján lett volna: úgy föbe kollantja hátúlról egy Ats a' baltájával, hogy tüstént le dobbant. Elsőben is az óráit akarta elfezdni a' gonosztévő; de mivel nem juthatott hozzájuk egy rántással; a' nadrág' elejének ki-gombol-gatása pedig időt kívánt volna: tehát a' mellyre-való' zsebjeének esett, de alig markolhatta-ki, az abban volt 3 forintot, hogy embereket látott jöni: 's szaladásnak vette a' dolgot. A' kikkel elől találkozott, azt mondotta nagy lélek-szakadva nékiek, hogy Orvosért szalad, mivelhogy egy Urat megütött volna sétálása közben a' Gutta. — Tolvaj-ság-is igen sok esik itt mostanában, még pedig nem csak titkos; hanem nyilvánvaló-is. — Közelébb történt a' többek között, hogy a' mint sétált volna egy Afzfonyság fényes nappal: oda ténfereg hozzá egy zshiván fattyu, ki-rántja kötője elől az órá-t, 's máig-is oda van vele.

Tudófitás.

Az én Anekdotám 2-dik Darabja meg-érkezett nagy hahotával Pestre *Weingand* Könyv-arós Ur-hoz, és 50 krt kíván magáért, ha 6 árkoással nagyobb-is az elsőnél. — *Andrád.*

Költ Bétsben Májusnak 27-dik napján 1791.